

چشم تولید به نرخ مبهم ارز

صفحه ۳

سرمقاله

دلهره دهقانان و بی‌خیالی دیوان‌سالار | بهمن دانایی

دهقانان ایرانی که در هزاران روستا که در خاور و باختر این سرزمین در مزرعه‌های کوچک و پراکنده خود همیشه نگران کم‌آبی و دندان‌گردی آسمان بوده و نیز نگران رسیدن کود و سم و بذر برای کشت و کار خود بوده و هستند با یک پدیده شگفت‌انگیز دیگر باید دست به گریبان باشند. این نگرانی شگفت‌انگیز را دیوان‌سالارانی که در پایتخت و در اتاق‌های زیبای خود نشسته‌اند درست کرده و به جان دهقانان می‌اندازند. دهقانان ایرانی باید هر سال چشم بر صفحه تلویزیون بدوزند یا گوش به زنگ باشند که یک رادیو یا یک دوست به آنها یادآوری کند سرانجام دیوان‌سالاران به خود آمده و درباره بعضی از مهم‌ترین کارهایی که به کشت‌وکار و زندگی دهقانان گره خورده است می‌خواهند تصمیم بگیرند. این یک رفتار رازآلود است که چرا در هنگامه و در وقتی که باید درباره موضوعها تصمیم‌گیری شود و با اینکه اهمیت کار روشن است و بارها و سال‌ها یادآوری شده است اما دیوان‌سالاران اعتنایی به اهمیت کار نمی‌دهند.

ادامه در صفحه ۲

همانند ۹۳ یا همانند ۸۵

آمارهای تولید و واردات شکر از ۱۳۸۵ تا همین ماه‌های تازه سپری شده در صفحه ۸ نشریه منتشر شده است. آمارها نشان‌دهنده دوسال بسیار متفاوت در ۱۳۸۵ و ۱۳۹۳ است.

آمارها نشان می‌دهند واردات شکر در سال ۱۳۸۵ به عدد شگفت‌انگیز ۲۴۸۱ هزار تن رسیده است که به نظر می‌رسد در تاریخ معاصر تکرار ناشدنی خواهد ماند. در مقابل آمار واردات شکر در سال ۱۳۹۳ به ۵۲۱ هزار تن رسید. یک محاسبه ساده نشان می‌دهد با وجود رشد سالانه به‌طور متوسط ۱,۵ درصد در جمعیت ایران اما واردات شکر در سال ۱۳۹۳ تقریباً ۲۰ درصد سال ۱۳۸۵ است. با فرض اینکه قیمت شکر را در این مدت با توجه به نوسان‌ها ثابت فرض کنیم در سال ۱۳۸۵ ارزش تخصیص داده شده برای واردات شکر ۵ برابر سال ۱۳۹۳ بوده است. آیا اتفاق فوق‌العاده‌ای رخ داده است که واردات شکر در این سال‌ها با این میزان نوسان مواجه و تولید داخلی جای واردات را گرفته است؟ جدای از اینکه به هر حال بهره‌وری در تولید چغندر را داشته‌ایم و نیشکر نیز با رشد قابل‌اعتنایی روبه‌رو شده است اما بیشترین سهم در تحولات به سیاست‌گذاری‌های کلان

در متغیرهای اقتصادی و به ویژه به راهبردها و نگاه‌های متفاوت مدیران ارشد اقتصادی برمی‌گردد. در سال ۱۳۸۵ متأسفانه دولت وقت بنای ناسازگاری با نهادهای مدنی را در دستور کار قرار داده بود و تصور می‌کرد با اجازه دادن به واردات می‌تواند شرایط را برای تولید داخل ناهموار کند و شاید می‌خواست قدرت‌نمایی کند یا اینکه در حالت بدبینانه فشار و شانتاژ و گمراه‌سازی ذی‌نفعان واردات بر تصمیم‌های نهادهای مرتبط مؤثر واقع شده بود.

ادامه در صفحه ۸

نان و کار مردم در اسارت واکسن و تحریم

وضعیت شهروندان ایرانی در سال آینده نیز با دوشکل مواجه است که در زیر به آنها اشاره می‌کنیم.

اول: تحریم

رشد اقتصاد ایران در همه ۶۰ سال تازه‌سپری شده به درآمدهای حاصل از صادرات نفت گره خورده است. تجربه نشان می‌دهد در سال‌هایی که درآمد صادرات نفت به دلیل کاهش میزان صادرات یا کاهش بزرگ در قیمت نفت صادراتی روندی کاهنده را تجربه کرده، رشد اقتصادی ایران نیز منفی شده است. در سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ و نیز در سه سال اخیر که تحریم‌های نفت ایران در دستور کار دولت امریکا و نیز مشتریان نفت ایران قرار گرفته، این اتفاق افتاده است. بنابراین عامل اصلی رشد منفی تولید ناخالص داخلی در این سال‌ها تحریم صادرات نفت ایران بوده است و این نسبت در سال‌هایی که اکنون نیز در آن هستیم، وضوح بیشتری دارد. رشد منفی اقتصادی سرچشمه گرفته از صادرات نفت به رکود از سمت عرضه دامن زده است. در این وضعیت به ویژه از سال ۱۳۹۸ دولت با کسری بودجه مواجه شد و برای توازن در درآمد و هزینه انواع اقدام‌هایی که هر کدام به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم به رشد پایه پولی منجر شده‌اند را در دستور کار قرار داد.

ادامه در صفحه ۳

در صفحات دیگر می‌خوانید:

بی‌تدبیری و از دست رفتن خوداتکایی شکر

صفحه ۷

۶۱ هزار تن چغندر قند در چهارمحل و بختیاری خریداری شد

صفحه ۶

کاهش تولید چغندر قند و مشکلات جدی کارخانجات قند و شکر در سال ۱۴۰۰

صفحه ۵

اما و اگرهای کشت فراسرزمینی چغندر قند در افغانستان

صفحه ۴

دلهره دهقانان و بی‌خیالی دیوان سالار

ادامه از صفحه اول

هزار دهقان مستأصل و سردرگم شده‌اند. در دنیای امروز مدیریت زمان به معنای اینکه هر کار لازمی در هر سطحی به ویژه در سطح ملی در زمان خودش رخ دهد یک امر عادی شده است در حالی که این مقوله در میان دیوان سالاران ایرانی هنوز اهمیت واقعی خود را پیدا نکرده است. در صنعت قند و شکر بارها تجربه کرده‌ایم که تأخیر در واردات، یا شتاب در واردات، تأخیر در قیمت گذاری قیمت تضمینی چغندر یا تخصیص ناپهنگام ارز برای خرید بذر در دسرهای بزرگ برای کشور ایجاد کرده است. برای اینکه این مسأله در ذهن‌ها بماند و اهمیت تصمیم‌های ناپهنگام و کارشناسانه را یادآور شویم به نیمه دوم دهه ۱۳۸۰ برمی‌گردیم. در آن سال‌ها مدیران وقت وزارت جهاد کشاورزی و نیز وزات بازرگانی با سرسختی در برابر تصمیم‌های کارشناسی ایستادگی کرده و با تصمیم‌های تأخیری و توصیه‌های ناکارشناسانه‌ای را پیش پای کشاورزان گذاشتند که به جای کشت چغندر به کشت سیب‌زمینی روی آوردند. این تصمیم اشتباه چند پیامد داشت: نخست اینکه میزان تولید شکر در کشور کاهش یافت و منابع ارزی قابل‌اعتنایی از کشور برای واردات شکر خارج شد و دوم بی‌اعتمادی کشاورزان به توصیه‌های دولت بود زیرا دولت نتوانست سیب‌زمینی تولید شده مازاد بر مصرف داخل را صادر کند و ناچار آن را به‌طور رایگان در خیابان‌ها و میدان‌های شهرها عرضه کرد. تجربه نشان داده است، برای محصول چغندر بسیار کم دیده شده است که سردرگمی برای فروش برای دهقانان پدیدار شود چون خریدار وجود دارد.

دیوان سالاران و کارفرمایان

واقعیت این است که متأسفانه در ایران شرایط و موقعیت سیاسی و اقتصادی و آرایش نیروهای مؤثر در جامعه در یک روند تاریخی به سمتی رفته است که به مرور دیوان سالاران جای کارفرمایان نشسته و به جای آنها تصمیم می‌گیرند. با توجه به اینکه هر دولتی در سطوح بالای دیوان سالاری همراهان سیاسی و امین خود را می‌آورد که کار را باید از صفر شروع کنند و نیز اصرار دارند اعمال قدرت کنند یا کار نوبی نشان دهند نظم و تعادل پیشین به هم می‌خورد. در این روزها و هفته‌ها نیز متأسفانه شاهد از دست رفتن زمان برای اعلام برخی از تصمیم‌های مهم هستیم و اگر در زمان خودش کارها انجام نشود باید منتظر روزهای بد باشیم. کارفرمایان در صنعت قند و شکر به ویژه اعضای ورزیده انجمن صنفی کارخانه‌های قند و شکر ضمن احترام به کلیت دیوان سالاری می‌خواهد مدیریت زمان را یادآور شود تا تعادل‌ها به هم نخورند.

۱۴۰ هزار تن شکر در شرکت توسعه نیشکر تولید شد

درصد قند بالایی بر خوردار هستند هنوز شروع نشده است ابراز امیدواری کرد با روند برداشت نیشکر، تولید شکر از میزان پیش‌بینی نیز فراتر رود. به گزارش ایرنا مدیرعامل شرکت توسعه نیشکر و صنایع جانبی پیش‌بینی کرد با توجه به شرایط مناسب جوی، تولید شکر در واحدهای این شرکت از ۶۰۰ هزار تن نیز بیشتر شود. به گفته ناصری امسال در سال جهش تولید، تولید شکر در واحدهای هفت‌گانه شرکت نسبت به ۲ سال پیش ۱۰۰ درصد افزایش و نسبت به پار سال ۲۰۰ هزار تن بیشتر خواهد بود.

موضوع بسیار حیاتی برای دهقانان و نیز برای کارخانه‌های قند و شکر این است که دیوان سالاران و مدیرانی که از رنج کار سخت تولید و نان درآوردن از زمین و آهن سرد خبر ندارند، به‌هنگام درباره قیمت تضمینی محصولات زراعی مشمول این قانون تصمیم نمی‌گیرند. این یک رخداد تکرارشدنی هر ساله است که کشاورزان در روزهایی از سال باید تصمیم بگیرند چه محصولی را در زمین خود برای سال زراعی انتخاب کنند. یکی از مهم‌ترین متغیرها در اینکه دهقانان درباره محصولی که قرار است کشت شود مؤثر و سرنوشت‌ساز است، تغییرات قیمت تضمینی هر محصول در سال زراعی پیش رو است. بر اساس قانون، نهادها دولتی که یک مجموعه را شامل می‌شود باید برای دهقانان تصمیم بگیرند قیمت محصولات آنها را اگر خریداری در بازار نداشت به چه قیمتی از آنها خریداری می‌کنند. اگر بطور مثال رشد قیمت تضمینی چغندر برای سال زراعی ۱۴۰۰ از سوی دیوان سالاران ۱۰ درصد تعیین و ابلاغ شود اما رشد قیمت تضمینی سیب‌زمینی از سوی کارشناسان ۱۵ درصد باشد معلوم است که آنها دنبال کشت سیب‌زمینی باشند. البته دهقانانی که تجربه همکاری با کارخانه‌های قند را دارند و نسبت به درآمد خود دنبال ریسک نیستند شاید در اندازه‌های اندک تغییرات ترجیح دهند باز هم چغندر کشت کنند چون نیک می‌دانند محصول آنها روی دستشان نمی‌ماند و در وضعیت مناسب حتماً از سوی کارخانه‌های قند خریداری خواهد شد. در همه دهه‌های تازه سپری شده کمتر شنیده‌ایم چغندر کاران دنبال خریدار باشند چون قرارداد می‌بندند و آرامش دارند.

مدیریت زمان

این کاری که در بالا شرح داده شد و سازوکار ساده‌ای دارد اما وقتی در اختیار دیوان سالارانی می‌افتد که بر اساس یک اقتصاد دولتی و متمرکز باید در یک دوره کوتاه ده‌ها کار مرتبط و غیر مرتبط را انجام دهند به دشواری می‌رسد. اکنون و همانند همه سال‌های تازه سپری شده با وجود هشدارهای انجمن صنفی کارخانه‌های قند و شکر به مدیران ارشد مرتبط با تصمیم‌گیری درباره تعیین قیمت تضمینی در هنگام و در زمان مناسب اما انگار چیزی به اسم مدیریت زمان در نظام دیوان سالاری به ویژه درباره کشاورزی دیده نمی‌شود. دهقانان ایرانی همانند دهقانان خرده‌پای سایر کشورها هنوز به اندازه‌های استاندارد در تعیین اقتصادی بودن کشت نرسیده و هنگامی که وضعیت برایشان مبهم می‌شود با شتاب و شاید بدون همه‌جانبه‌گری به سوی کشت‌های دیگر می‌روند. در صورتی که این اتفاق برای گروهی از کشاورزان بیفتد آسیب آن در همان سطح خواهد بود و به منافع ملی آسیب نمی‌رسد و نیز پیامدهای منفی آن کوتاه‌مدت است. در صورتی که شاهد بوده‌ایم سیاست‌گذاری‌های کلان اشتباه و تصمیم‌گیری‌های با تأخیر و خارج از زمان مقرر و با توجه به طبیعت فعالیت کشاورزی که باید زمین و زمان و آسمان با هم سازگار باشند و فصل کاشت و داشت و برداشت محصولات دارای زمان مشخص است بارها بخش کشاورزی را با آسیب ملی مواجه کرده است و ده‌ها

سهام کمتر و کمتر اقتصاد ایران از اقتصاد جهانی

غلامحسین شافعی |

یکی از راهبردهای اعمال تحریم جز اینکه بر بخش واقعی اقتصاد ایران اثر منفی داشته است سرگرم کردن مدیران ارشد اقتصاد به کارهای روزمره و غفلت از دیدن واقعیت‌های اصلی اقتصاد است. تحریم همچنین راه را برای دولت هموار کرده است که راه بخش خصوصی را تنگ کند. در این وضعیت است که اقتصاد ایران کوچک شده و سهم ایران از اقتصاد جهانی کمتر شده است. واقعیت آن است که از یک‌سو به دلیل تحریم‌های بی‌سابقه در دولت ترامپ کلیت اقتصاد ایران به‌ویژه بخش تولید و صادرات آسیب جدید دیده است. سهم اقتصاد ایران در اقتصاد جهانی کاهش یافته است، هزینه مبادله اقتصاد به‌ویژه بخش تولید در اثر تحریم‌ها افزایش چشمگیری داشته و قدرت رقابت‌پذیری کشور در منطقه کاهش یافته است. نتیجه این موضوعات توقف تقریبی رشد اقتصاد ایران در حدود یک دهه اخیر، کاهش درآمد حقیقی خانوارها و کاهش سرمایه‌گذاری در کشور بوده است. اگرچه سیاست‌گذاری‌های غلط ارزی و پولی و تجاری و بودجه‌ای هم سهم بسیار مهمی در نابسامانی‌های اقتصادی دهه اخیر داشته‌اند؛ اما برای تحلیل منصفانه باید به دو نکته مهم توجه کرد.

اول آنکه همگی دست‌اندرکاران اقتصادی و دولتمردان در دولت‌های مختلف اذعان دارند که مشکلات ساختاری در اقتصاد ایران وجود دارد؛ اصلاح عمده ساختارهای معیوب نیازمند تصمیم‌گیری‌های دارای هزینه به لحاظ سیاسی و اجتماعی است که در شرایط تحریم هیچ دولت و مجلسی حاضر به پذیرفتن چنین ریسک‌هایی نیست. دوم آنکه در شرایط تحریم عمده منابع کشور از جمله وقت مدیران اقتصادی صرف تصمیم‌گیری‌های روزمره برای جلوگیری از وقوع بحران‌ها و بروز مشکلات می‌شود و کمتر منابع یا فرصتی برای طراحی و استقرار اصلاحات ساختاری و برنامه‌های بلندمدت باقی می‌ماند.

اصولاً یکی از اهداف تحریم آن بوده است که دست‌اندرکاران را به حدی سرگرم مدیریت روزمره کشور کند که فرصت و منابعی برای تعقیب اهداف بلندمدت نداشته باشند. فارغ از هرگونه موضع‌گیری ناشی از رقابت‌های سیاسی داخلی آنچه مسلم است توجه به معیشت مردم و تولید کشور که در حال حاضر با مشکلات عدیده‌ای دست‌به‌گریبان است، بسیار حیاتی است. تولیدکنندگان و بخش خصوصی مولد که بازیگران اصلی عرصه اقتصادی به شمار می‌روند انتظار دارند که تصمیم‌گیران عرصه سیاست با درک شرایط نابسامان تولید در کشور و چالش‌های به وجود آمده برای این بخش در دوران تحریم، با دیدی واقع‌بینانه تصمیماتی اتخاذ کنند که منافع ملی را حفظ کرده و گامی بلند برای بهبود اقتصاد و معیشت کشور برداشته شود که عزت ایران نیز در گروی آن است. به‌عبارت‌دیگر به‌جای مجادله درباره این موضوع که لازم است به دنبال رفع تحریم باشیم یا خیر، سؤال این است که چگونه می‌توان از فرصت رفع تحریم‌ها برای قدر کردن اقتصاد ایران از طریق تکمیل زنجیره‌های ارزش در تولیداتی که کشور در آن مزیت رقابتی دارد و همچنین افزایش تولید کالاهای اساسی و تحول در شیوه‌های تولید آنها از طریق به‌کارگیری فناوری‌های پیشرفته و افزایش بهره‌وری آب‌و‌خاک و انرژی استفاده کرد.

چشم تولید به نرخ مبهم ارز

به افزایش بگذارد و شاهد ورود بیشتر کالاهای وارداتی به کشور باشیم. این موضوع به کاهش تقاضا برای کالاهای داخلی و در نتیجه، عدم استفاده از ظرفیت کامل تولیدی در بخش تولید منجر خواهد شد. بنابراین کاهش نرخ ارز به دلیل عدم استفاده از ظرفیت کامل تولیدی موجب افزایش آسیب پذیری بخش تولید و در نهایت، عدم استفاده از نیروی کار در این بخش می شود. در مقابل، افزایش نرخ ارز با افزایش قیمت کالاهای وارداتی و کاهش قیمت کالاهای صادراتی میزان تقاضا برای کالاهای تولید داخل را چه در داخل کشور و چه در خارج از کشور افزایش می دهد و موجب استفاده از تمام ظرفیت های تولیدی داخل کشور می شود. این موضوع موجب افزایش بهره روری در بخش تولید کشور و افزایش اشتغال می شود. بنابراین تغییرات نرخ ارز از کانال استفاده از ظرفیت های تولیدی بر بهره روری تولید و اشتغال تأثیر گذار خواهد بود.

یکی دیگر از آثار تغییر نرخ ارز بر بخش تولید را می توان فراهم آوردن زمینه رشد یا تضعیف ظرفیت های جدید تولیدی دانست. کاهش نرخ ارز به دلیل کاهش توان رقابتی تولیدکنندگان داخلی در مقابل خارجیان به دلیل کاهش قیمت کالاهای وارداتی و در مقابل، افزایش قیمت کالاهای صادراتی موجب کاهش بازدهی در درآمد و سرمایه گذاری در داخل می شود. این در حالی است که این کاهش موجب افت قیمت کالاهای وارداتی و واسطه های و سرمایه ای می شود و در نتیجه با کاهش هزینه های سرمایه گذاری، افزایش بازدهی سرمایه گذاری و در نتیجه افزایش سرمایه گذاری را در پی دارد. بنابراین برآیند این دو اثر می تواند نحوه اثر گذاری تغییر نرخ ارز را بر تولید کشور نمایان سازد. به نظر می رسد در کوتاه مدت شاهد اثر گذاری مثبت کاهش نرخ ارز بر بخش تولید باشیم اما در بلندمدت اثر منفی کاهش نرخ ارز بر بخش تولید کشور غالب خواهد شد. بنابراین در مجموع می توان گفت کاهش نرخ ارز در کوتاه مدت به دلیل کاهش استفاده از ظرفیت های موجود بر تولید کشور اثر منفی دارد اما از مسیر ایجاد ظرفیت های جدید تولیدی اثر مثبتی را بر بخش تولیدی می گذارد. این در حالی است که در بلندمدت کاهش نرخ ارز هم از مسیر کاهش استفاده از ظرفیت های موجود و هم از مسیر کاهش ایجاد ظرفیت های جدید تولیدی موجب تضعیف بخش تولید و اشتغال می شود.

گاهی به روند افزایش نرخ ارز و تورم، وجود رابطه ای مستقیم بین این دو متغیر را در اقتصاد ایران نشان می دهد. افزایش نرخ تورم ناشی از افزایش نرخ ارز که از آن به تورم وارداتی نیز یاد می شود، زمانی رخ می دهد که قیمت برخی کالاها به خصوص کالاهای واسطه ای با مواد اولیه برای تولید به دلیل برخی عوامل سیاسی یا اقتصادی افزایش یابد. این بی ثباتی به افزایش قیمت تمام شده محصولات تولیدی و در نهایت، افزایش قیمت کالاها و روند رو به صعود نرخ تورم در کشور منجر می شود. شاید بتوان از مهم ترین اثرات شوک های ارزی بر امنیت اقتصادی کشور به موارد زیر اشاره کرد: کاهش رفاه اقتصادی خانوارها، نارضایتی عمومی، افزایش شمار بیکاران و کاهش امنیت غذایی. در عین حال و با توجه به اهمیت نرخ ارز در اقتصاد ایران سیاست هایی همچون تعدیل پیوسته نرخ ارز با شاخص ها، فراهم کردن زمینه های رونق تولید داخلی، مدیریت واردات کالاها به کشور، کاهش وابستگی به کالاهای وارداتی، کنترل و مدیریت انتظارات جامعه و مبارزه با سوداگری در بازار ارز ضروری به نظر می رسد.

حالا در زمستان ۱۳۹۹ دهها هزار مالک و مدیر واحدهای صنعتی با عدم قطعیت هایی رو به رو هستند که کار برنامه ریزی برای تولید سال ۱۴۰۰ آنها را دشوار می کند. صنعت قند و شکر علاوه بر مشکلات عموم همه رشته های صنعتی با تنگناهای دیگری مواجه است. این صنعت از یک سو باید همانند نهادهای تولیدی دیگر بداند بازار کالاها چه تغییراتی از نظر تجارت خارجی دارند و از سوی دیگر هنوز معلوم نیست قیمت مواد اولیه این کالا چقدر است. از سوی دیگر نرخ بهره بانکی برای تأمین مالی، نرخ تعرفه واردات و از همه مهم تر نرخ ارز مبهم و نامعلوم است. پس از اینکه در یک فرآیند سخت و طولانی سرانجام دولت به این نتیجه رسید که دلار ۴۲۰۰ تومانی را از معادلات تجارت خارجی کالاهای اساسی حذف کند و دلار ۱۱۵۰۰ تومانی را جانشین آن کند کمیسیون تلفیق با سیاست کاهش صادرات نفت و ایجاد تعادل در درآمد دولت نرخ دلار را ۱۷۵۰۰ تومان لحاظ کرده است که البته باید دید به چه سرنوشتی منجر خواهد شد.

ارز به یکی از مؤلفه های مهم در حوزه سیاست گذاری ایران تبدیل شده و نقشه راه اقتصادی کشور را تعیین می کند. به دلیل حساسیت بالای صنایع تولیدی به این نرخ هر گونه بی ثباتی قیمتی در بازار ارز می تواند خطری جدی برای فعالان بخش خصوصی باشد. از همین رو است که عمده کارشناسان بر حفظ ثبات قیمتی ارز و جلوگیری از تسری آن به سایر بازارها تأکید می ورزند. با این وجود بازار اقتصادی ایران به صحنه آمد و شد نرخ های چندگانه ارزی تبدیل شده است و همه ساله و به ویژه در برهه هایی از سال نرخ ارز نوسانات قیمتی خود را شروع و آسیب های جدی به صنایع تولیدی کشور وارد می کند. هر چند سیاست گذار در تلاش است با توسل به ابزارهای مختلف مانع از نوسانات گاه و بیگاه نرخ ارز شود. با این حال به نظر می رسد ارز خود معلول آسیب های اقتصادی دهه های گذشته است و نمی توان آن را علت اصلی چالش های کنونی دانست.

چایگاه ارز در اقتصاد و تولید

نرخ ارز در ایران طی سال های اخیر تغییر و تحولات زیادی را تجربه کرده است. بررسی سابقه نرخ ارز نشان می دهد نظام ارزی در اقتصاد کشور تا سال ۱۳۸۰ از یک نظام دونرخه که شامل نرخ ارز رسمی (ثابت) و یک نرخ ارز غیررسمی (بازار آزاد) بوده، تبعیت کرده است. اما از سال ۱۳۸۱ با اجرای سیاست یکسان سازی نرخ ارز، نظام ارزی در کشور به تک نرخه شناور مدیریت شده تغییر یافت بطوری که اختلاف بین نرخ ارز رسمی و غیررسمی بسیار ناچیز بود. در سال ۱۳۸۹ به دلیل تورم بالا در کشور فاصله بین نرخ ارز رسمی و غیررسمی رو به افزایش گذاشت. بنابراین نگاهی به گذشته نظام ارزی در کشور نشان از بی ثباتی در رویه نظام ارزی دارد تا حدی که برخی کارشناسان معتقدند اقتصاد ایران از نظام ارزی خاصی پیروی نمی کند.

تأثیر نوسانات نرخ ارز بر بخش تولید

تغییرات نرخ ارز از راه های مختلف می تواند بر بخش تولید کشور اثر گذار باشد. اثر تغییر نرخ ارز بر بخش تولید برآیند اثرات مختلفی است که از دو کانال استفاده از ظرفیت تولیدی موجود و ایجاد ظرفیت جدید تولیدی متوجه این بخش می شود. کاهش نرخ ارز باعث می شود با افزایش قیمت کالاهای صادراتی و کاهش قیمت کالاهای وارداتی، تقاضا برای کالاهای وارداتی رو

نان و کار مردم در اسارت واکسن و تحریم

ادامه از صفحه اول

این اتفاق به رشد تورم دامن زد. از سوی دیگر شهروندان در چنین وضعیتی و با تشدید مجادله میان نظام سیاسی ایران و دولت دونالد ترامپ انتظارات تورمی بالایی را تجربه کرده و بر فشار تورمی از مسیر خرید بیشتر دارایی ها از جمله سهام شرکت های عرضه شده در بورس و نیز ارزهای معتبر به ویژه دلار و پس از آن سکه و مسکن و خودرو افزوده شد.

دوم: ویروس کرونا

درباره ورود ویروس کرونا به ایران و رفتارهای شگفت انگیز دولت با این پدیده ویرانگر و قاتل جان و مال شهروندان ایرانی باید به آینده برویم تا اسرار هویدا شود. اما دولت ایران در اسفندماه پذیرفت که این ویروس به ایران آمده است و باید برخی محدودیت ها اعمال شود. با افزایش شمار جان باختگان در اسفندماه در عمل دولت از اواخر اسفند محدودیت ها را افزایش داد. در بهار ۱۳۹۹ و نیز تا همین امروز منحنی مشهور فیلیبس در اقتصاد که می گفت یا باید تورم پایین و نرخ بیکاری بالا را انتخاب کنید یا نرخ تورم بالا و کاهش نرخ بیکاری را، حالا شهروندان باید بین کار کردن و کسب درآمد و افزایش احتمال گرفتن کرونا که درمان آن هزینه دارد و ممکن است به قیمت جان کرونا گیرنده تمام شود و برعکس، یکی را انتخاب کنند. کرونا که آمد، بخش خدمات خرد و خانگی که سهم بالایی در ارزش افزوده کل اقتصاد دارند به شدت سقوط کرد. امید پدیدار شده برای بیرون آمدن اقتصاد از رکود اما بر باد رفت و رکود جدی تر شده است. از سوی دیگر با تشدید و گسترش کرونا افزایش محدودیت ها و بیکار شدن میلیون ها نفر میزان خرید و مصرف بخش خصوصی یا خانوارها کاهش یافت و نیز دولت برای جبران درآمدهای از دست رفته بیکار شده ها و نیز بنگاه های کوچک و بخشی از فعالیت ها ناگزیر کمک هایی را ارائه کرد که بر ابعاد هزینه های دولت اضافه کرد. کرونا همچنین راه درآمدهای مالیاتی را نیز بست و دولت با کسری بودجه شدید مواجه شد. برآیند پیامد کرونا، کسری بودجه بیشتر و تورم بیشتر است.

وضعیت رفاهی

سال آینده روز و روزگار ایرانیان را اکنون دو عامل کرونا و واکسن آن و نیز تحریم و میزان فروش تعیین می کند. به عبارت ساده تر گریبان ایرانیان اکنون در چنگ این دو عامل است. بدترین سناریو این است که برخلاف خوش بینی هایی که با آمدن جو بایدن و تیمس به کاخ سفید پدیدار شده و پیش بینی می شود ایران صادرات نفت خود را تا ۲/۳ میلیون بشکه در روز افزایش دهد، این اتفاق نیفتد و نیز ایران نتواند واکسن کرونا را به موقع تهیه و با کارآمدی توزیع کرده و ویروس را از زندگی ایرانیان دور کند. در بدترین سناریو پیش بینی ها این است که کسری بودجه افزایش یابد و نرخ تورم شتاب بیشتری بگیرد و نیز رشد اقتصاد تا ۴ درصد منفی را تجربه کند. در این صورت وضعیت رفاهی شهروندان به ویژه گروه های تهیدست تر ایران بدتر خواهد شد و با افزایش بیکاری و تولید کمتر، درآمد سرانه کاهش یابد. در این وضعیت با توجه به کاهش پس انداز تاریخی شهروندان که از زمستان امسال آن را به بازار آورده اند تمام می شود و دیگر بیش از این نمی توان از مصرف کاست. بهترین سناریو این است که نظام سیاسی ایران با حاکمان تازه کاخ سفید به سازگاری برسند و تحریم ها برداشته شود و ایران نفت خود را به اندازه های که در لایحه بودجه گنجانده صادر کند و نیز واکسن برای ریشه کردن کرونا بهنگام به شهروندان زده شود و کسب و کارهای خرد و خدمات راه بیفتد. در این صورت کسری بودجه کاهش می یابد و می توان نرخ تورم را به رقم حتی ۱۵ درصد رساند و نیز رشد اقتصادی را تا ۱/۵ درصد افزایش داد. در غیر این صورت نرخ تورم سال بعد بین ۳۰ تا ۳۵ درصد و نیز نرخ رشد منفی ۴ درصد را خواهیم داشت؛ چه آنکه گریبان ایرانیان در چنگ واکسن و تحریم است.

اما و اگرهای کشت فراسرزمینی چغندر قند در افغانستان

چغندر و نیشکر در خوزستان

استاندار خوزستان با اشاره به افزایش بی‌سابقه کشت تابستانه در خوزستان، گفت: بدون کشت نیشکر، بیش از ۳۰۰ هزار هکتار و با در نظر گرفتن نیشکر، حدود ۴۵۰ هزار هکتار کشت تابستانه داشتیم که عدد بسیار قابل ملاحظه‌ای است و در تاریخ استان خوزستان سابقه نداشت. شریعتی با اشاره به به‌صرفه بودن کشت چغندر در خوزستان، تصریح کرد: در هر هکتار کشت چغندر در کشور، حدود ۱۷ تا ۱۸ هزار مترمکعب آب مصرف می‌شود، در حالی که در خوزستان چون این محصول در پاییز کشت می‌شود، نصف آب مورد نیاز چغندر به وسیله باران تأمین می‌شود و به این ترتیب، هر هکتار ۸ تا ۹ هزار مترمکعب آب مصرف می‌کند و این به نوعی، ارزش افزوده بیشتری در استان خوزستان ایجاد می‌کند و جزو مزایای کشت این محصول است. وی افزود: در زمان‌هایی که دچار خشکسالی شده بودیم، حتی به فکر جایگزین کردن نیشکر با چغندر بودیم؛ اگرچه صنایع جانبی چغندر مانند نیشکر نیست اما برای مواقع خاص و خشکسالی می‌تواند مفید باشد. البته با وجود ظرفیت مناسب در استان خوزستان، یکی از نیازهای ما تأسیس کارخانجات قند چغندری است. استاندار خوزستان بیان کرد: اگر طرح ۵۵۰ هزار هکتاری احیای اراضی کشاورزی تکمیل شود، ۵۰ تا ۸۰ هزار هکتار برای کشت چغندر پیش‌بینی شده است که این مقدار، برابر با ظرفیت ۱۰ کارخانه است. کارخانه تصفیه شکر امسال راه‌اندازی می‌شود و کارخانه قند ستاد اجرایی فرمان امام نیز در دزفول در حال نصب است. وی ادامه داد: تولید محصول امسال نیز به میزان قابل ملاحظه‌ای افزایش یافته است. کشت و تولید شکر نیز افزایش یافته است؛ انتظار داریم تنها از توسعه نیشکر حدود ۶۰۰ هزار تن تولید شکر داشته باشیم. کارون و هفت‌تپه نیز جای خود، اما انتظار ما بر این است که امسال بیش از ۷۷۰ تا ۷۸۰ هزار تن شکر، تنها از شرکت‌های نیشکری داشته باشیم. با برنامه‌ریزی که داریم، سال آینده نیز انتظار داریم از تولید ۹۰۰ هزار تن شکر بگذریم.

شریعتی افزود: یک ایرادی که بر کشاورزی استان خوزستان وارد بوده و باعث می‌شود کشاورزان خوزستانی مانند سایر کشاورزان تمکن کافی نداشته باشند، این است که عمده کالاهای استراتژیک در استان ما تولید می‌شود که قیمت ثابتی دارند و قیمت عرضه و تقاضا نیست و به این علت می‌بینیم که کشاورزان ما در گذران زندگی با مشکل مواجه هستند اما سایر کشاورزان وضعیت خوبی دارند. این به نوعی، اجحاف در حق کشاورزان خوزستانی است. وی گفت: زیرساخت کارخانه قند شوش ۱۰ هزار تنی است اما با ظرفیت ۵ هزار تن تأسیس شد که کمک می‌کنیم زیرساخت ۵ هزار تن دیگر نیز به وجود آید. قطعا در دو سال آینده ۱۵ هزار تن افزایش تولید شکر خواهیم داشت، یعنی تولید در سال حدود ۲۰۰ هزار تن خواهد بود که سهم ما را در تولید شکر به بیش از ۱.۲ میلیون شکر می‌رساند که حدود ۵۵ درصد نیاز کشور به مصرف شکر است.

نداند. وی اضافه کرد: الزام سوم برای کشت هر محصول، نگاه مسؤولانه بخش کشاورزی است زیرا اعتقاد داریم که چغندر قند فونداسیون بخش کشاورزی است و نمی‌توان به صرف اینکه خراسان رضوی استانی کم آب است باید فقط زعفران کاشت و از کشت چغندر قند صرف نظر کرد. معاون بهبود تولیدات گیاهی سازمان جهاد کشاورزی خراسان رضوی با بیان اینکه بخشی از الگوی کشت این محصول مربوط به اقلیم سرد و مناطق دارای بهره‌وری آب بیشتر می‌شود گفت: شهرستان‌هایی مانند تربت حیدریه، چناران، نیشابور و قوچان شرایط لازم برای کشت چغندر قند را دارند و به ازای مصرف هر مترمکعب آب، هم می‌توان درآمد بیشتری از کشت چغندر قند به دست آورد و هم کالری بیشتری برای مردم تأمین کرد. ساریان با اشاره به اینکه بخشی از شکر مورد نیاز کشور از واردات آن تأمین می‌شود افزود: در سال‌های اخیر که در تأمین ارز مناسب برای واردات برخی محصولات مانند شکر دچار مشکل شدیم به‌طور قطع باید برای تولید بیشتر چغندر قند و تأمین شکر وارد عمل شویم. ساریان الزام چهارم برای کشت هر محصول را راهبردی و استراتژیک دانست و افزود: الزام راهبردی به نگاه دولت به کشت محصول کشاورزی بازمی‌گردد که به عنوان مثال آیا اگر چغندر قند کاشته شود، دولت از آن حمایت خواهد کرد یا خیر؟ که در سال‌های اخیر دولت با ایجاد زیرساخت‌ها و اعلام قیمت مصوب حمایت خود را از کشت چغندر قند اعلام کرده است. وی ادامه داد: در شرایط کنونی واردات شکر با ارز نیمایی به سبب افزایش هزینه حمل و نقل و تأمین ارز، بسیار پرهزینه شده است و برای دولت گران تمام می‌شود لذا درصدد است بخشی از نیاز خود به شکر را از کشت چغندر قند یا به صورت عمده از کشت نیشکر تأمین کند. معاون بهبود تولیدات گیاهی سازمان جهاد کشاورزی خراسان رضوی گفت: الزام پنجم برای کشت هر محصول، جنبه زیست محیطی آن است که به دلیل کم‌آب بودن خراسان رضوی، حامیان محیط زیست در پی آن هستند که محصولات آب بر کمتر در این استان کشت شود و استان خراسان رضوی به سمت کشت فرا سرزمینی چغندر قند سوق یابد.

استان کم‌آب و مرزی خراسان رضوی بهترین فرصت برای توسعه کشت فراسرزمینی محصولات آب بری مانند چغندر قند را در همسایگی خود یعنی افغانستان دارد که نه تنها تحقق این مهم باعث استحکام روابط تجاری ۲ کشور می‌شود بلکه توجیه اقتصادی و درآمد بیشتری نیز برای استان دارد. ایران بخشی از شکر مورد نیاز خود را از محل واردات تأمین می‌کند لذا می‌تواند با کشت چغندر قند در کشور همسایه، به جای شکر، چغندر قند را وارد و تبدیل به شکر کرد که برای هر دو کشور هم صرفه اقتصادی داشته و هم علاوه بر اشتغالزایی و ارتقای توان تولید بخش صنعت، هزینه کمتری در واردات شکر به دولت ایران تحمیل می‌شود. خراسان رضوی با ۳۰۲ کیلومتر مرز مشترک با کشور افغانستان، استانی است که بیشترین مرادات تجاری را با آن کشور دارد اما کفه ترازوی این مرز یکنواخت نیست به‌طوری که حجم کالاهای صادراتی خراسان رضوی به افغانستان به مراتب بیشتر از حجم کالاهای وارداتی از آن کشور است. با این اوصاف کشت چغندر قند در اراضی حاصلخیز افغانستان و واردات این محصول به کشورمان می‌تواند مرز مشترک ۲ کشور را تا حدی متوازن کند و شرایط زیست محیطی خراسان رضوی را به لحاظ حجم بالای مصارف آب در بخش کشاورزی به ویژه در کشت محصولات آب بری مثل چغندر قند بهبود بخشد. از سوی دیگر کم‌آبی مشکل امروز و دیرپو نیست بلکه معضلی قدیمی است که روز به روز حادتر می‌شود و خشکسالی‌های ۲ دهه اخیر در دنیا و ایران گواه این ادعاست، در سرزمین خشک خراسان رضوی نیز ۳۴ دشت از ۳۷ دشت استان در وضعیت بحرانی قرار دارد و سطح سفره‌های آب زیرزمینی دچار افت زیادی شده است لذا افزایش بارندگی در کوتاه‌مدت هیچ تأثیری در تقویت سفره‌های آب‌های زیرزمینی ندارد و نباید توهم پرابی و گذر از خشکسالی را ایجاد کند. سازمان جهاد کشاورزی خراسان رضوی با وجود آگاهی نسبت به وضعیت کم‌آبی در این استان برنامه خود برای توسعه کشت چغندر قند را رها نکرده بلکه در تقویت آن نیز کوشیده است با این حال کشت فراسرزمینی را نیز نامطلوب نشمرده بلکه به نفع استان می‌داند.

چهار الزام برای کشت چغندر قند

معاون بهبود تولیدات گیاهی سازمان جهاد کشاورزی خراسان رضوی در این باره به خبرنگار ایرنا گفت: برای کشت هر محصولی توسط کشاورز چهار الزام وجود دارد که الزام نخست «فنی» است و نظر کارشناسان بخش کشاورزی را شامل می‌شود که شرایط اقلیمی و بستر خاک را برای کشت چغندر قند بررسی می‌کنند. غلامحسین ساریان افزود: الزام دوم برای کشت هر محصول، جنبه اقتصادی آن است از این منظر نگاه کشاورز برای کشت صرفاً اقتصادی است به‌طوری که براساس افزایش یا کاهش قیمت چغندر قند و عوامل تولید، کشت آن را اقتصادی بداند یا

تجارب خراسان رضوی در کشت سرزمینی و فراسرزمینی چغندر قند

معاون بهبود تولیدات گیاهی سازمان جهاد کشاورزی خراسان رضوی گفت: در زمانی این استان کشت چغندر قند در ۶۰ هزار هکتار و برداشت ۲ میلیون و ۴۰۰ هزار تن از این محصول را تجربه کرده است اما در پی خشکسالی سال‌های گذشته این سطح کشت به ۱۲ هزار و ۵۰۰ هکتار کاهش یافت که البته امسال با توجه به بهتر شدن شرایط آب و هوایی، سطح زیر کشت چغندر قند به ۲۰ هزار و ۷۵۰ هکتار رسیده است. ساریان اضافه کرد: با اینکه خراسان رضوی مقام دوم کشت چغندر قند کشور را دارد، در تأمین شکر خود خودکفا نیست لذا یکی از راهبردهای

کاهش تولید چغندر قند و مشکلات جدی کارخانجات قند و شکر در سال ۱۴۰۰

نرخ گذاری دولت روی برخی محصولات به ویژه در بخش غذایی، همواره یکی از چالش های کارخانه ها و صنایع مربوط بوده است. شکر به عنوان یکی از کالاهای استراتژیک در زمره محصولاتی قرار دارد که هر ساله دولت نرخ مصوب خود را به کارخانجات دیکته می کند. مدیرعامل قند لرستان، با اشاره به این موارد، نسبت به کاهش مواد اولیه کارخانجات قند و شکر در سال آینده هشدار می دهد و تفاوت قیمت شکر دولتی با وارداتی را تناقض آشکار می داند. جبارعلی زارعی ممقانی اظهار می کند: کارخانجات برای تولید شکر از نیشکر جنوب و چغندر قند که در داخل تولید می شود، استفاده می کنند. بخشی از تولید شکر مصرفی نیز با شکر خام وارداتی است اما افزایش بیش از ۴ برابری هزینه های تولید به ویژه در تولید چغندر قند، آینده کارخانجات قند و شکر را به مخاطره انداخته است.

مدیرعامل قند لرستان می افزاید: اگر وزارت جهاد کشاورزی و مجموعه دولت از کشت چغندر قند حمایت نکنند و تصمیم های مقتضی و مناسب نگیرند، صنعت قند و شکر در سال ۱۴۰۰ با مشکلات بیشتری مواجه می شود و کارخانه ها به سمت ورشکستگی می روند. ممقانی به عملکرد مالی این کارخانه اشاره و اظهار می کند: با توجه به اینکه سال مالی ما ۳۱ تیرماه است و گزارش مالی خوبی است اما در مجموع حال صنعت خوب نیست و پیش بینی می کنم که تولید قند و شکر در سال ۱۴۰۰ با مشکلات جدی مواجه شود و دولت باید در تصمیم هایش تجدید نظر کند. وی با اشاره به شکر وارداتی نیز، می گوید: در واردات شکر خام هم مشکلات زیادی وجود دارد اما دولت با قیمت گذاری متفاوت بین قند و شکر داخلی و وارداتی بازار را با تناقض آشکاری در سیاست گذاری های این محصول استراتژیک مواجه می کند. ممقانی ادامه می دهد: چگونه مشخص می شود در بازار کدام محصول شکر داخلی و کدام وارداتی است؟ آیا مرجعی برای شناسایی وجود دارد؟ این موارد، نشان دهنده تناقض آشکار است که در صورت ادامه این سیاست ها کارخانجات ورشکسته می شوند و همه چیز به سود دلان و واردکنندگان خواهد بود.

وی از دولت می خواهد که نرخ شکر تولید داخل را نیز با قیمت آزاد محاسبه کند تا کارخانجات داخلی بتوانند از پس هزینه های تولید که چند برابر شده است، برآیند و تولید ادامه یابد.

مدیرعامل قند لرستان همچنین با اشاره به وضعیت شرکت های بورسی، تصریح می کند: در حال حاضر شرایط چندان منطقی بر بورس حاکم نیست و نمادها بر اساس آیت های عملکرد عملیاتی شرکت ها، ارزیابی و تحلیل نمی شوند و به اصطلاح بازار از تحلیل خارج شده است.

افزود: عمده کالاهای تولیدی افغانستان باغی و زراعی است و توانمندی بالایی در حوزه صنعت ندارد، ۸۰ درصد از آنچه قابل صادرات از افغانستان است، میوه خشک، خشکبار، میوه درختی و انار را شامل شود.

وی بیان کرد: ولایت هرات و ولایت فراه اراضی حاصلخیزی دارد که می توان آن را به کشت فراسرزمینی چغندر قند اختصاص داد و از محل آن نیاز واحدهای تولیدی شکر و قند در نوار مرزی استان به مواد اولیه را حل کرد. این عضو اتاق بازرگانی خراسان رضوی گفت: بیش از این شکر با ارز ۴۲۰۰ تومانی وارد کشور می شد، با کشت فرا سرزمینی چغندر قند در افغانستان می توان چغندر قند را با ارز نیمایی وارد کشور کرد که چندان تفاوتی با هم ندارند. وی افزود: مشکل اصلی در این بخش انقباضی برخورد کردن دستگاه های نظارتی در حوزه قرنطینه و بهداشت در مرز خراسان رضوی با افغانستان است، نهادهای نظارتی در مرز آنقدر سختگیری می کنند که سرمایه گذار و کشاورز انگیزه خود را برای کشت فراسرزمینی چغندر قند از دست می دهد. سیادت تأکید کرد: باید کشت فراسرزمینی چغندر قند توسعه یابد، بذر و سم و کود را تأمین کرده و انجام اقدامات ترویجی و نظارتی و خرید تضمینی چغندر قند را در دستور کار قرار دهیم. عضو هیأت نمایندگان اتاق بازرگانی خراسان رضوی گفت: زمانی که فرد در مرز درگیر تولید محصولات کشاورزی باشد، دیگر نسبت به قاچاق مواد مخدر و ارتکاب به رفتار شورشورانه اقدام نمی کند بلکه خود در برابر این شرارت ها می ایستد و امنیت مرز را تأمین می کند. سیادت افزود: اشتغالزایی ماهیتا باعث ایجاد امنیت می شود و به جای اینکه دایما در پی حل مشکل تأمین آب با افغانستان باشیم، کشت محصولات آب بری مانند چغندر قند را در سه استان مرز شرقی کشور محدود کرده و اراضی افغانستان را به کشت آن اختصاص دهیم.

صرفه اقتصادی کشت چغندر قند در افغانستان

بر اساس اعلام مسؤولان خراسان رضوی هم اینک هشت کارخانه قند در استان ظرفیت خالی برای تولید بیشتر را دارند، بطوری که بخشی از آنها برای تولید قند از شکر خام استفاده می کنند لذا می توان با واردات چغندر قند از افغانستان در قالب کشت فراسرزمینی ظرفیت تولید و اشتغال این واحدها را تکمیل کرد. معاون هماهنگی امور اقتصادی استانداری خراسان رضوی نیز در این باره گفت: یکی از توافقات این استان با افغانستان در زمینه آغاز کشت فراسرزمینی می تواند چغندر قند باشد که صرفه اقتصادی زیادی برای دو کشور دارد. علی رسولیان افزود: در استان های هم مرز افغانستان با ایران می توان کشت چغندر قند انجام داد و سپس این محصول را در کارخانجات قند خراسان رضوی مانند تربت جام و فریمان تبدیل به شکر کرد و آن را به افغانستانی ها تحویل داد. وی ادامه داد: تنها مشکل در کشت فرا سرزمینی چغندر قند در افغانستان موانع قرنطینه ای و تعرفه ای است که می توان این مشکل را از طریق انجام هماهنگی های لازم با وزارت جهاد کشاورزی برطرف کرد. معاون هماهنگی امور اقتصادی استانداری خراسان رضوی گفت: چغندر قند محصولی آب بر است و کمتر در خراسان رضوی کشت می شود و اغلب واحدهای تولیدی قند در استان نیز فقط ۳۰ درصد از چغندر مورد نیاز خود را تأمین کرده اند. رسولیان افزود: پیشنهاد مشخص خراسان رضوی با افغانستان انعقاد تفاهنامه آن کشور با واحدهای تولیدی قند در این استان است تا با دادن مشاوره و خرید تضمینی محصول کارخانه ها و صدور مجوزهای لازم برای قرنطینه چغندر قند در گمرک بتوان واردات چغندر از افغانستان را تسهیل کرد و در مقابل شکر مورد نیاز را تحویل افغانستان داد. وی اضافه کرد: فصل کشت چغندر قند اوایل بهار است و فرصت زیادی برای انجام کشت فرا سرزمینی و دریافت چغندر قند از این طریق برای مصرف در کارخانجات نداریم و باید هر چه سریع تر موانع در مسیر برداشته شود.

تأمین شکر می تواند کشت چغندر قند در کشور همسایه خراسان رضوی یعنی افغانستان باشد. وی بیان کرد: محصول چغندر قند چندان مورد استفاده افغانستان نیست زیرا فاقد زیرساخت های صنعتی آن است، از سوی دیگر منطقه هرات افغانستان که در جوار خراسان رضوی قرار گرفته است، ۲۰۰ هزار هکتار اراضی حاصلخیز با آب فراوان دارد لذا می توان کشت چغندر قند را در هرات انجام داد تا از این طریق خوراک واحدهای تولیدی شکر استان و نیاز به این ماده غذایی را تأمین کرد.

وی خاطر نشان کرد: خراسان رضوی در خصوص کشت فراسرزمینی چغندر قند در افغانستان دو تجربه مربوط به سال های ۱۳۸۱ و ۱۳۹۵ داشته است و مدیران دستگاه های اجرایی استان در این اتفاق نظر هستند که نیاز شکر از طریق کشت فراسرزمینی چغندر قند تأمین شود. معاون سازمان جهاد کشاورزی خراسان رضوی گفت: یکی از مهم ترین دلایل کم رغبتی سرمایه گذاران و کشاورزی به کشت فراسرزمینی چغندر قند در افغانستان، تعرفه ۲۰ درصدی واردات چغندر قند است که باید این تعرفه در کتایچه صادرات و واردات ایران اصلاح شود و حداقل این تعرفه به چهار درصد کاهش یابد تا برای کشاورزان صرفه اقتصادی داشته باشد. ساربان افزود: از سوی دیگر کشاورزان برای کشت فراسرزمینی نیاز به حمایت های منطقه ای دولت در تأمین سوخت و نهاده های دامی دارند که با پیگیری و تحقق آن می توان تمایل سرمایه گذاران و کشاورزان را به این نوع کشت افزایش داد. وی ادامه داد: با توجه به ارزشمند شدن آب، کشت فراسرزمینی چغندر قند در افغانستان صرفه اقتصادی بیشتری از کشت آن در خراسان رضوی دارد، با این حال با توجه به رویکرد کشور مبنی بر خودکفایی در تأمین کالاهای اساسی باید میزان توانایی برای تولید آنها افزایش یابد و نمی توان به صرف اینکه چغندر قند محصولی آب بر است، تولید آن را تعطیل کرد.

حفظ تولید چغندر قند در خراسان رضوی

معاون سازمان جهاد کشاورزی خراسان رضوی خاطر نشان کرد: عملکرد این استان در دهه ۸۰ تولید ۲۸ تن چغندر قند، در ابتدای دهه ۹۰ تولید ۴۰ تن چغندر قند و در سال گذشته تولید ۵۲ تن و ۴۸۰ کیلوگرم بود، در کنار آن اجرای طرح های اصلاحی مانند اقدامات به نژادی، ورود به تشخیص و درمان بیماری ها، اجرای سیستم آبیاری میکرو، مدیریت تغذیه گیاهی و مکانیزه کردن چغندر قند در استان و هدایت کشت آن توسط کشاورزان متوسط، مالک و عمده مالک به توسعه اش کمک کرده است. وی اضافه کرد: اینکه به ازای مصرف هر مترمکعب آب، بتوان چغندر قند، درآمد و ماده خشک بیشتری تولید کرد، از نظر کارشناسی مورد تأیید سازمان جهاد کشاورزی است و امسال تولید چغندر قند در خراسان رضوی از یک میلیون تن چغندر قند عبور می کند در حالی که میزان چغندر قند خریداری شده در استان طی سال گذشته ۶۵۱ هزار تن بود. ساربان بیان کرد: برای پایداری در تولیدات کشاورزی باید تنوع محصول را حفظ کرد، اما در تلاش هستیم کشت محصولات آب بر و منطقه ای مانند خربزه و هندوانه را در خراسان رضوی کاهش دهیم و به سمت تولید علوفه و خوراک برای دام پیش رویم، زیرا از هر چغندر قند ۱۶ درصد قند و باقی آن تفاله ای است که می توان به عنوان جایگزینی برای علوفه مورد استفاده قرار داد.

چغندر قند اهرمی برای توازن بین صادرات و واردات

نایب رییس اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی خراسان رضوی نیز در این باره به خبرنگار ایرنا گفت: نابرابری میزان صادرات کالا از ایران به افغانستان در مقابل میزان واردات کالا از آن کشور همواره وجود داشته و مورد گلابه بندی دولت افغانستان نیز بوده است لذا باید توازن نسبی بین آنها برقرار کرد که این توازن را می توان از طریق کشت فراسرزمینی محصولاتی مانند چغندر قند محقق نمود. محمود سیادت میزان واردات کالا از افغانستان به ایران را در سال گذشته ۱۵ میلیون دلار و میزان صادرات کالا از ایران به آن کشور را ۲ میلیارد دلار ذکر کرد و

بحران خاک جدی است

فاطمه پاسبان | کارشناس اقتصادی

صنعت قند و شکر یک پا در دور افتاده ترین روستاهای ایران دارد که دهقانان ایرانی دارای اراضی خرد و پراکنده با زحمت و با دردهای بزرگ چغندر کشت می کنند تا با فروش آن روزی خانواده خود را برای یک سال تأمین کنند و از سوی دیگر پا در کارخانه های کوه پیکر در مقایسه با دهه های تأسیس آنها دارد و سرانجام این صنعت با تجارت داخلی و بازرگانی داخلی نیز گره خورده است. اما اصل کار همان زمین است. خاک مناسب برای توسعه کشاورزی از جمله توسعه صنعت قند و شکر یک نیاز اساسی است و بدن خاک مناسب نمی توان به تولید هیچ کالای استراتژیک امید داشت. متأسفانه وضعیت خاک کشور در شرایط تأسف باری قرار دارد. نوشته حاضر دور نمایی از خاک ایران را نشان می دهد و وضعیت این عنصر حیاتی را باز کاوی می کند.

خطر برای بشریت

مناطق که فرسایش خاک کنترل و مدیریت نمی شود، خاک ها به تدریج فرسایش یافته و حاصل خیزی خود را از دست می دهند و این مسأله به عنوان خطری تهدیدکننده برای حیات و رفاه انسان حاضر و نسل های آینده به شمار می رود. خاک به قشر بسیار نازک و سطحی گفته می شود که در اثر متلاشی شدن سنگ ها در زمانی بسیار زیاد و تحت تأثیر عوامل طبیعی تشکیل شده است. خاک، حاوی موجودات زنده و مواد آلی و بستر طبیعی برای رشد و تولید گیاهان است. خاک، اساس و زیربنای کشاورزی است و ادامه حیات و بقای انسان، حیوانات و گیاهان بدون آن ممکن نیست. خاک، از منابع مهم پالاینده و تصفیه کننده طبیعت است. آبو خاک از ملزومات جدایی ناپذیر حیات انسانی و جانوری و گیاهی است. عواملی مانند رشد شهرنشینی، ازدیاد زباله های شهری و صنعتی و جذب شدن برخی مواد شیمیایی در خاک، حفاری های معادن، چرای بی رویه دام ها، استفاده از سموم و آفت کش ها و مصرف بیش از حد کودهای شیمیایی به فرسایش و آلودگی خاک و تخریب سطح زمین می انجامد. خاک یکی از مهم ترین منابع طبیعی هر کشوری بوده و یکی از عوامل اصلی تولید بخش کشاورزی است. به جرأت می توان اذعان کرد فرسایش خاک به عنوان خطری تهدیدکننده برای حیات و رفاه انسان حال حاضر و نسل های آینده به شمار می رود. در مناطقی که فرسایش خاک کنترل و مدیریت نمی شود، خاک ها به تدریج فرسایش یافته و حاصل خیزی خود را از دست می دهند. چنانچه قابلیت نفوذ آب یا هوا در خاک، بر اثر کم شدن یا از بین رفتن ماده آلی و تأثیر سایر عوامل کاهش یابد، خاکدانه ها متلاشی و از هم جدا شده و در نتیجه، ساختمان خاک متراکم می شود.

هدف متخصصین حفاظت خاک اطمینان از این است که از زمین به نحوی بهره برداری شود که این استفاده بتواند به طور مستمر و برای نسل های فعلی و آتی ادامه یابد. یعنی هیچ گونه تخریب تدریجی خاک صورت نپذیرد. این هدف زمانی تحقق می یابد که سرعت از دست رفتن خاک بیشتر از سرعت تشکیل آن نباشد. سرعت تشکیل خاک را نمی توان به دقت اندازه گیری کرد ولی بهترین تخمین خاک شناسان این است که در شرایط طبیعی، چیزی در حدود ۳۰ سال طول می کشد تا ۲۵ میلی متر خاک سطحی تشکیل شود (بنت ۱۹۳۹). سرعت تشکیل ۲۵ میلی متر خاک در ۳۰ سال تقریباً برابر است با ۱۲/۵ تن در هکتار در سال و این رقمی است که اغلب به عنوان حدی که فرسایش ناپستی از آن بیشتر شود پذیرفته شده است. البته واضح است که میزان قابل قبول خاک

از دست رفته ثابت نبوده و به شرایط خاک بستگی دارد. طبق محاسباتی که صورت گرفته است، بطور کلی برای تشکیل یک سانتی متر خاک ۵۰۰ تا ۸۰۰ سال زمان لازم است، و اگر حساب شود که خاک زراعتی ۲۵ سانتی متر عمق داشته باشد، پس این ضخامت خاک، طی ۲۰ هزار سال کار مداوم طبیعت به وجود آمده است، به شرط اینکه طبیعت دست نخورده و بدون دخالت انسان اجازه و قدرت انجام این کار را داشته باشد. بنابراین فرسایش خاک را نمی توان در بازه زمانی کوتاه جبران نمود.

فرسایش خاک ایران

در حال حاضر بر اساس اطلاعات ارایه شده توسط کارشناسان و متخصصان، فرسایش خاک در ایران هر سال ۱۵ تن در هکتار است که در حدود سه هزار و پانصد میلیارد ریال برآورد شده است که رقم بسیار بالایی است. اگر نرخ دلار امریکا در بازار آزاد را ۳۵۰۰ در نظر بگیریم در حدود ۱۰۰ میلیون دلار هر سال هزینه فرسایش خاک در ایران است. حال با توجه به اهمیت توجه به خاک، این سؤال پیش می آید که چه باید کرد؟ به نظر نگارنده مهم ترین مشکل موجود کشور در همه بحران ها و مشکلات، کمبود مطالعات و تحقیقات کاربردی (آمایش سرزمین) و خصوصاً در بحث فرسایش و اندازه گیری و برآورد مستمر و پایدار هزینه های تحمیل شده حاصل از آن بر اقتصاد، اجتماع و محیط زیست کشور است که لازم است بودجه تحقیقات افزایش و تحقیقات نه به عنوان ایجاد درآمد و رانت برای عده ای باشد بلکه تحقیق توسط محققان واقعی برای دستیابی به هدف مشخص باشد. در واقع اقدامات مناسب و بهینه برای کنترل و مدیریت فرسایش خاک بایستی با مطالعات و بررسی های دقیق و توجه به وضع اقلیمی و جغرافیایی و حتی اجتماعی منطقه مربوطه صورت گیرد نه آنکه یک دستورالعمل برای مبارزه با فرسایش برای کلیه نقاط جغرافیایی به کار برده شود. آنچه مسلم است طی سالیان گذشته خطاهای مدیریتی در بخش اقتصادی و آبی و منابع پایه و طبیعی باعث بروز مشکلات امروزه شده است. بنابراین لازم است برای جبران این خطاهای مدیریتی به دنبال راهکارهای کارشناسی و علمی بوده و از نظرات متخصصان برای برون رفت از این بحران استفاده نمایند. تنها راه چاره برگشت به علم و تعقل و تدبیر است و استفاده از نظرات کارشناسان متخصص و تأمین مالی طرح هایی که بایستی به سرعت و ضربتی اجرا شود و در کنار آن یک مدیریت مسؤول و پاسخگو و دارای روحیه مشارکت و مدبر، در این میان آمایش سرزمین یعنی داشتن برنامه و مدیریت فضایی توسعه پایدار می تواند همان راهکار مدبرانه برای برون رفت از مشکلات فعلی و پیش رو باشد.

۶۱ هزار تن چغندر قند در

چهارمحال و بختیاری خریداری شد

رییس جهاد کشاورزی چهارمحال و بختیاری با اشاره به پایان برداشت چغندر قند در استان گفت: ۶۱ هزار تن چغندر قند تا پایان آذرماه در استان خریداری شد. عطالله ابراهیمی با اشاره به اینکه محصول چغندر قند استان به صورت تضمینی توسط کارخانه قند استان خریداری شده است، افزود: متوسط عملکرد برداشت چغندر قند در استان ۴۲ تن در هکتار و متوسط عیار ۷۰۱۶ است.

به گفته وی، با توجه به برنامه ریزی انجام شده و بر اساس برنامه ابلاغی توسعه کشت و تولید چغندر قند در راستای تحقق جهش تولید و خودکفایی کشور در سال زراعی جاری یک هزار و ۵۰۰ هکتار از اراضی به کشت محصول چغندر قند اختصاص یافت. ابراهیمی افزود: در سال گذشته مجموع تولید چغندر قند استان ۴۵ هزار تن بود که به دلیل مدیریت مزرعای، مدیریت کود اوره، مدیریت آب، مبارزه با آفات و بیماری ها بیش از ۱۵ هزار تن افزایش تولید در استان وجود داشت. به گفته وی، میانگین عیار چغندر قند در ۱۰ سال گذشته ۵/۱۶ بود که در سال زراعی جاری بر اساس مستندات آزمایشگاه عیارسنجی کارخانه ۲ درصد واحد افزایش داشته است. رییس جهاد کشاورزی چهارمحال و بختیاری گفت: چغندر قند یک محصول کم آب بر و از محصولات راهبردی است که زمینه اشتغال و کسب درآمد بالا برای کشاورز را فراهم و همچنین زمینه فعالیت کارخانه قند استان را فراهم می کند. وی با تأکید بر اینکه هر تن چغندر قند ۱۵۰ تا ۱۴۰ کیلوگرم شکر به دست می آید، گفت: آبیاری بیش از ۹۷ درصد مزارع کشت چغندر به صورت بارانی و مکانیزه انجام می شود. ابراهیمی گفت: سطح کشت نشایی چغندر در سال زراعی جدید حدود هشت هکتار بود که به دلیل نیمه مکانیزه بودن و بالا بودن هزینه کارگری و نبودن کارگر ماهر، مورد استقبال چغندر کاران استان قرار نمی گیرد. وی با اشاره به اینکه کشت نشایی در صرفه جویی آب مصرفی تأثیرگذار است، افزود: انجام این کشت نیاز به دستگاه تمام اتوماتیک کاشت دارد در حالی که عملکرد کشت نشایی تفاوت محسوسی با کشت معمولی ندارد. شهرستان های کیار، شهرکرد و لردگان بیشترین سطح زیر کشت چغندر قند استان را دارند.

تحویل ۲۴۰ هزار تن چغندر

به کارخانه قند جوین

رییس اداره جهاد کشاورزی جوین گفت: با پایان زمان تحویل چغندر، کشاورزان این دیار، ۲۴۰ هزار تن محصول خود را تحویل کارخانه قند این شهرستان دادند. علی اکبر قارزلی افزود: این مقدار چغندر قند از چهار شهرستان خوشاب، جغتای، جوین و شاهرود تحویل کارخانه قند جوین شده است. وی ادامه داد: شهرستان جوین، قطب تولید چغندر قند خراسان رضوی است چنانکه از ابتدای امسال حدود ۳۵۰ هزار تن محصول از پنج هزار و ۳۲۲ هکتار سطح زیر کشت چغندر در این شهرستان برداشت شد. رییس جهاد کشاورزی جوین با بیان اینکه عیار پایه چغندر قند ۱۴ است و هر چه این عیار کمتر باشد از قیمت محصول کاسته می شود گفت: میانگین امسال عیار چغندر قند جوین ۱۸.۲ بود که نسبت به سنوات گذشته افزایش داشته است.

قارزلی با بیان اینکه برداشت چغندر قند از اوایل مهر آغاز شده و تا اوایل دی ماه ادامه دارد افزود: کشاورزان سال گذشته ۲۴۷ هزار تن چغندر به کارخانه قند جوین تحویل دادند. وسعت زمین های باغی و زراعی جوین ۳۵ هزار هکتار و محصولات عمده آن گندم، جو، چغندر قند، زیره، پیاز، هندوانه و پسته است و این شهرستان ۱۲ هزار بهره بردار در بخش های کشاورزی، باغداری، دامپروری و طیور دارد. نقاب مرکز شهرستان جوین در ۳۲۰ کیلومتری غرب مشهد واقع است.

بی تدبیری و از دست رفتن خوداتکایی شکر

عباس کشاورز | قائم مقام وزارت جهاد کشاورزی

در تولید محصولاتی چون گندم و قند و شکر تا مرز خودکفایی پیش رفتیم که متأسفانه با بی تدبیری هایی که شد مجدداً دچار عقبگرد شدیم. نیاز کشور در حوزه گندم در سال های ۹۷-۹۴ حدود ۱۰ میلیون تن بوده است که در سال ۹۸، ۱۱،۵ میلیون تن شده است. این اتفاق در حالی رخ داده است که به هیچ وجه جمعیت ما ۱۵ درصد رشد نداشته است. این ابهام ایجاد می شود که احتمالاً صادرات شده است. در دنیا اصولاً حجم تجارت کالاهای اساسی بسیار پایین است و کشورها ترجیح می دهند که محصولاتی که امنیت غذایی شان را در برمی گیرد خودشان تولید کنند، مگر در شرایطی که واقعاً امکان آن را نداشته باشند. برای نمونه کشوری مثل ژاپن که هرچند آب دارد ولی زمین ندارد یا کشورهای حاشیه خلیج فارس که گرچه زمین دارند اما آب ندارند. به خاطر همین هیچ کشوری تاکنون بحث صادرات در مقابل واردات را برای محصولات کشاورزی تعریف نکرده است. تا امروز همه کشورها تأمین امنیت غذایی با تکیه بر تولید داخلی را به عنوان سیاست خودشان در حوزه غذا در نظر دارند.

بعد از جنگ جهانی دوم آمریکا به خاطر آنکه اروپا را مطیع خود کند صادرات سویا به آنها را تحریم کرد. در نتیجه آن گاوها از گشنگی مردند و کودکان بی شیر ماندند. آقای دوگل در سخنرانی اش می گوید صدای گریه این کودکان فرانسوی برای من خوفناک تر و خطرناک تر از صدای بمب هیروشیما بود. به همین دلیل حتی کشورهایی که جامعه کشاورزی محدودی دارند و کشاورزی نقش ناچیزی را در اقتصاد آنها ایفا می کند باز به خاطر امنیت غذایی از تولید داخلشان حمایت های گوناگونی می کنند. گندم از دو منظر برای ما دارای اهمیت است. یک آنکه کشاورزی ایران به دلایل مختلف گندم بیس است، یعنی شاکله اصلی کشور ما بر کشت گندم استوار است. در کشت آبی که بیش از یک سوم زمین های آبی ما را حداقل در یک کشت (کشت پاییزه) دربر می گیرد. در کشت دیم هم که کشت غالب همین گندم است. در نگاه دوم هم بحث امنیت غذایی است که گندم نقش پررنگی را در بحث تأمین پروتئین و کالری دهک های مختلف دارد. می توان با برنامه ریزی و تدبیر محصولاتی چون گندم و قند و شکر را به خودکفایی رساند و در مواردی چون دانه های روغنی و... ضریب امنیت غذایی را افزایش داد، کما آنکه ما انجام دادیم و اگر با بی تدبیری هایی چون تعیین قیمت خرید پایین این دستاوردها دچار اختلال و عقبگرد نمی شد.

متأسفانه در یکی دو سال گذشته در برخی از محصولات جهش قابل توجهی در مصرف داشته ایم که طبیعی نیست، چطور در طی یک سال یک و نیم میلیون گندم یا ۲۵ درصد سویای وارداتی ما افزایش یافته است؟ به خاطر بحث قیمتی (چه پرداخت یارانه برای واردات به اقلامی چون سویا و چه قیمت پایین گندم در داخل کشور نسبت به قیمت جهانی) احتمالاً بخشی از این محصولات به صورت قاچاق صادر می شوند.

جهاد کشاورزی مسؤول واردات اقلام مختلفی هست که از میان آنها ۱۷ قلم خوراکی است و باقی به صنایع دیگری مربوط است که از توتون تنباکو تا شکلات و... را شامل می شود. یکسری از واردات که توسط وزارت صنعت صورت گرفته متأسفانه متناسب نبوده، یعنی ما شاهد هستیم که سویا زیاد وارد شده است (که اتفاقاً شرایط نگهداری سختی دارد) اما کمبود ذرت داریم. این درحالی

است که تولید دام و طیور ملزم به کامل بودن کل زنجیره تأمین به صورت متناسب است. هزینه و حجم اصلی در این بین مربوط به همین ۱۷ قلم کالای خوراکی و مخصوصاً کالاهای اساسی است.

درک می کنیم که آزادسازی قیمت ها و حذف ارز ۴۲۰۰ مشکلات اجتماعی و نارضایتی هایی را احتمالاً به همراه خواهد داشت اما این گونه تخصیص هم مشکلاتی را ایجاد می کند. چون تأمین ارز به صورت کامل نمی تواند محقق شود، نهادهای که وارد می شود بازار را دچار مشکل می کند، قیمتی که به دست تولیدکننده می رسد دیگر آن قیمت هدف نمی شود. در سال ۹۸ که ارز ۴۲۰۰ را در مواردی حذف کردیم مثل گوشت و شکر حتی شاهد کاهش قیمت هم بودیم.

نکته دیگری که در بحث قیمتی و تخصیص ارز وجود دارد آن است که اگر قیمت ها آزاد شود کالاهای رقیب هم باید قیمتشان متعادل شود. نمی شود قیمت جو و ذرت را به نیمایی برسانیم ولی قیمت خرید تضمینی گندم را تغییر ندهیم، این طور کشاورز به جای گندم جو خواهد کاشت. بحث نهادهایی چون کود و سم هم وجود دارد، نیمایی کردن قیمت ها باعث می شود که یا کشاورز قید استفاده از کود را بزند که تولید کاهش خواهد داشت، یا قیمت افزایش یابد، البته افزایش قیمت محصول به اندازه افزایش قیمت نهاده نخواهد بود. در صورت عدم افزایش قیمت هم... امسال به جای ۵۰۰ هزار تن ۹۰۰ هزار تن کود اوره اختصاص دادیم اما به خاطر قیمت پایین آن نسبت به قیمت جهانی در بازار داخل همه از نایاب بودن کود اوره صحبت می کنند.

در بحث آزادسازی قیمت ها باید این نکته را مدنظر داشته باشیم که اگر بازار را با مدیریت آزاد نکنیم، بازار گران خواهد شد اما نه با مدیریت ما. اتفاقی که در مرغ درحال وقوع است بیان کننده همین امر است. باوجود آنکه هنوز داریم ارز ۴۲۰۰ تومان را به مرغ اختصاص می دهیم همچنان مرغ درحال گران تر شدن است.

به لحاظ سطح پروتئین و کالری که به مردم می دهیم همتراز کشورهای ثروتمند اروپا و آمریکا هستیم اما متأسفانه توزیع مناسبی بین مردم ندارد به صورتی که بخشی از جامعه دچار فقر غذایی هستند. گروه هایی از جامعه هم آنقدر مصرف می کنند که دچار انواع بیماری های قلبی و عروقی می شوند.

وضعیت پروتئین از نظر توزیع بین دهک ها بسیار نامناسب تر است. چون قیمت آن بالا است تفاوت مصرف سرانه دهک ها خیلی شدید است. مصرف گندم بین شهر و روستا و دهک های بالا و پایین تفاوت فاحشی وجود ندارد اما در گوشت قرمز بین ۲۸ کیلو تا یک کیلو برای هر خانوار در سال تفاوت وجود دارد!

احیای قانون تمرکز کلید حل مشکلات بازار

عضو کمیسیون کشاورزی مجلس با اشاره به مخالفت رئیس جمهور با تفاهم نامه وزرای جهاد کشاورزی و صمت درباره احیای قانون تمرکز، گفت: باید مجدداً جلسه سران قوا تشکیل شود و رؤسای قوه مقننه و قضاییه درخواست احیای قانون تمرکز را داشته باشند.

غلامرضا نوری درباره قانون تمرکز وظایف در بخش کشاورزی گفت: براساس قانون تمرکز، کلیه اختیارات مربوط تنظیم بازار و تأمین نهادهای دامی باید در اختیار وزارت جهاد کشاورزی باشد. مرداد ماه سال گذشته بر اساس تصمیم شورای سران قوا، اختیارات مربوط تنظیم بازار محصولات کشاورزی و نهادهای دامی به وزارت صنعت، معدن و تجارت واگذار شد.

وی افزود: همزمان با آغاز مجلس یازدهم و تشکیل کمیسیون کشاورزی، نظر اعضاء کمیسیون این بود که اختیارات قانون تمرکز به وزارت جهاد کشاورزی بازگردانده شود. در همین راستا صحبت ها با دو وزیر جهاد کشاورزی و صمت انجام شد.

نوری در ادامه تصریح کرد: نتیجه پیگیری های مجلس، امضاء تفاهم نامه ای در تاریخ ۸ آبان ۹۹ بین وزرای جهاد کشاورزی و صمت بود. بر اساس تفاهم نامه مجلس، بخش زیادی از اختیاراتی که در جلسه سران قوا به وزارت صمت داده شده بود به وزارت جهاد کشاورزی برگشت که اتفاق خیلی خوبی بود. چراکه معتقدیم قانون تمرکز کلید حل مشکلات بازار محصولات کشاورزی است.

نوری با اشاره به مخالفت رئیس جمهور با تفاهم نامه وزرای جهاد کشاورزی و صمت، گفت: بعد از رسانه ای شدن تفاهم نامه مذکور، رئیس جمهور به مخالفت با آن پرداخت و در ۱۳ آبان ۹۹ بخشنامه ای از سوی معاون اقتصادی رئیس جمهور ابلاغ شد که در آن بخشی از مفاد تفاهم نامه وزرای جهاد کشاورزی و صمت نقض شد.

وی ادامه داد: اعضای کمیسیون کشاورزی مجلس با اقدام صورت گرفته مخالف هستند و معتقدند قانون تمرکز باید به درستی و با محوریت وزارت جهاد کشاورزی اجرا شود. ولی نمی دانیم چرا رئیس جمهور و معاون اقتصادی ایشان با این موضوع مخالف هستند. بدنه کارشناسی دولت هم با اینکه مسؤولیت تنظیم بازار محصولات و نهادهای کشاورزی باید در اختیار وزارت جهاد باشد، موافق هستند.

عضو کمیسیون کشاورزی مجلس در پایان تصریح کرد: باتوجه به مخالفت رئیس جمهور با تفاهم نامه وزرای جهاد کشاورزی و صمت، امیدواریم تاریخ انقضاء مصوبه سران قوا که ۸ ماه بیشتر نمانده، سریع تر برسد و مجدداً قانون تمرکز احیاء شود. در غیر این صورت، باید مجدداً جلسه سران قوا تشکیل شود و رؤسای قوه مقننه و قضاییه درخواست احیاء قانون تمرکز را داشته باشند.

